

Hoe je je beter kunt weren tegen gevaren van digitale technologie

Gebruik Google, maar doe dat op een slimme manier

ACHTERGROND ZOEKMACHINES

Pieter Anko de Vries

Digitale technologie beïnvloedt ons leven op een negatieve manier. Handige apps lijken makkelijk maar leiden ons soms ook naar plaatsen waar we eigenlijk liever niet willen zijn. En Google weet meer van ons dan goed voor ons is. Maak het deze zoekmachine niet te makkelijk.

Rens van der Vorst noemt zichzelf technofilosof. En hij zegt daar direct bij dat dit niet een beschermde titel is. Maar op een of andere manier vinden mensen zo'n aanduiding heel wat. Niemand stelde kritisch vragen. Sterker nog, toen hij zich zo ging noemen werd hij uitgenodigd om deel te nemen aan debatten, 'mijn mening te geven, stukjes te schrijven en presentaties te verzorgen'. Hij werkt als docent bij Fontys Hogescholen en is onderzoeker en spreker. En hij denkt vooral na over de manier waarop we met digitale technologie omgaan en hoe die ons leven bepaalt.

Zijn jongste boek *Digitale gremlins* is een van de vruchten van dat nadenken. Van der Vorst toont zich daarin kritisch op de invloed van digitale technologie op ons leven. Digitale technologie heeft ons leven een stuk gemakkelijker gemaakt, zo stelt hij. Van appen tot eten bestellen, er is altijd wel een digitale dienst waarmee het nóg sneller, simpeler en goedkoper kan. Maar meer efficiëntie betekent ook minder ruimte voor improvisatie, voor toeval, voor humor, voor spontane gesprekken.

Eigenlijk helpen we vooral de grote technologiebedrijven aan nog meer geld, macht en data. Volgens Van der Vorst is het tijd om de controle terug te pakken en in *Digitale gremlins* laat hij zien hoe dat kan, zonder dat je daar al te veel moeite voor hoeft te doen of over technische kennis en vaardigheden moet beschikken. Het komt er op neer dat je slimme sabotage leert om je te kunnen onttrekken aan de greep van algoritmes.

Slechte eigenschappen

Een van de uitgangspunten van Van der Vorst is dat digitale technologie veel beter is in het uitvergroten en versterken van onze slechte eigenschappen dan van onze goede eigenschappen. Grote technologiebedrijven weten namelijk dat er veel meer geld te verdienen valt aan onze slechte eigenschappen. Als we boos worden, zijn we betrokken. Als we negatieve berichten zien, willen we er meer van weten.

Als kortom op onze slechte eigen-

schappen wordt ingespeeld, gebruiken we de technologie meer, wordt er meer data verzameld, worden er meer advertenties verkocht en wordt er meer geld verdiend door de grote technologiebedrijven. Dus zitten we opgescheept met heel veel digitale technologie die onze waarden niet centraal heeft staan, maar die ons tegen elkaar opzet, die onze aandacht kaapt, die ons onvriendelijker maakt of die ons bewust voorziet van verkeerde informatie.

Om je als gebruiker van digitale technologie te wapenen tegen de macht van de Googles van deze wereld, moet je je gedragen als een gremlin (vandaar de titel van het boek). Gremlins zijn van oorsprong mythische wezentjes uit Engelse volksverhalen. Ze zijn saboteurs die er lol in hebben om mensen tegen te werken. En het zijn door de jaren heen steeds meer technische monstertjes geworden. In een iconische Amerikaanse kerstfilm uit 1984 spelen ze de hoofdrol. Ze saboteren vooral de techniek: ze zorgen ervoor dat auto's niet rijden en dat magnetrons ontploffen en beleven daar veel lol aan. Vooral als de gebruiker daarvan de dupe wordt. Van der

Google registreert het zoekgedrag van iedere gebruiker en daardoor is het bedrijf niet meer zoekmachine gebleven zoals het ooit beloofde, maar een advertentieverkoper geworden. Foto: AFP

Digitale gremlins. Rens van der Vorst. Business Contact, 22,99 euro

Vorst wil met zijn boek bereiken dat niet de gebruiker van digitale technologie de dupe wordt van gremlingedrag, maar de leveranciers ervan, die vaak niet het beste met hun klanten voor hebben.

Aaneenschakeling van tips

Zijn boek is daarmee een aaneenschakeling van tips wat je kunt doen om je te beschermen tegen de macht van de leveranciers van digitale technologie die je van alles zogenaamd gratis aanbieden, maar die wel degelijk op zoek zijn naar het grote geld. En ze kunnen dat grote geld verdienen door de informatie te verzamelen die jij ze gratis geeft. Zo registreert Google het zoekgedrag van iedere gebruiker en daardoor is het bedrijf niet meer alleen een zoekmachine gebleven zoals het ooit beloofde, maar een advertentieverkoper geworden.

Het is hier niet mogelijk om een opsomming te geven van alle tips die Van der Vorst de lezer geeft, maar om er één te noemen: installeer geen slimme speakers in je woning. Het lijkt makkelijk om met het uitspreken van een paar woorden de lam-

Om je te wapenen tegen de macht van de Googles van deze wereld, moet je je gedragen als een gremlin

pen te dimmen of cv hoger te zetten. Maar Google wil horen wat we zeggen om te weten te komen waar we het over hebben om ook aan onze woorden een prijskaartje te kunnen verbinden. Google beweert dat die dingen ons niet afluisteren, maar de geschiedenis leert ons dat we dat volgens de auteur serieus mogen betwijfelen.

Ondanks alle nadelen blijft Google echter een fantastische zoekmachine die je vaak en veel kunt gebruiken. Doe dat zo verstandig mogelijk en geef niet te veel van jezelf bloot, is het advies van Van der Vorst.